

Jolanta Chwastyk-Kowalczyk

**Sprawozdanie z VIII Międzynarodowej  
Konferencji Naukowej „Kraków – Lwów:  
książki, czasopisma, biblioteki XIX i XX wieku”.  
Kraków 16–18 listopada 2005 r.**

VIII Międzynarodową Konferencję Naukową „Kraków – Lwów: książki, czasopisma, biblioteki XIX i XX wieku” zorganizował w dniach 16–18 listopada 2005 r. Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Akademii Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, pod kierunkiem i przewodnictwem dr hab. Haliny Kosętki prof. AP. Konferencja była jednym z przedsięwzięć wpisujących się w kalendarz imprez uświetniających zbliżający się jubileusz 60-lecia Akademii Pedagogicznej w Krakowie.

Tradycyjnie konferencja cieszyła się dużym zainteresowaniem środowisk naukowych, które tym razem reprezentowało aż 93 przedstawiciele następujących instytucji: Uniwersytet Wrocławski – Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa, Instytut Historii, Uniwersytet Opolski – Instytut Historii, Uniwersytet Jagielloński – Instytut Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych, Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej, Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa, Instytut Historii, Uniwersytet Łódzki – Katedra Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej, Uniwersytet Przykarpacki im. W. Stefanyka – Instytut Filologii, Katedra Literatury Światowej (Ukraina), Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu – Instytut Informacji Naukowej i Bibliologii, Uniwersytet Rzeszowski – Instytut Historii, Techniczny Uniwersytet Narodowy w Iwano-Frankiwsku – Katedra Historii Ukrainy (Ukraina), Uniwersytet Warszawski – Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych, Uniwersytet Zielonogórski – Instytut Filologii Polskiej, Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. I. Franki w Drohobyczu – Instytut Historii (Ukraina), Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie – Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa, Akademia Bydgoska im. Kazimierza Wielkiego – Katedra Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej, Akademia Pedagogiczna im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie – Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa, Instytut Politologii, Instytut Historii, Instytut Filologii Polskiej,

Akademia Podlaska w Siedlcach – Instytut Historii, Akademia Świętokrzyska im. Jana Kochanowskiego w Kielcach – Instytut Bibliotekoznawstwa i Dziennikarstwa, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie – Instytut Filologii Polskiej, Papieaska Akademia Teologiczna w Krakowie – Instytut Teologiczny Księży Misjonarzy, Ukraińska Akademia Drukarstwa we Lwowie – Katedra Wydawnictwa i Edytorstwa, Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna IGNATIANUM w Krakowie – Katedra Historii Wychowania, Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie – Instytut Turystyki i Rekreacji, Zakład Historii i Organizacji Kultury Fizycznej, Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego, Wyższa Szkoła Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu – Katedra Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej, Lwowska Biblioteka Naukowa im. W. Stefanyka NAN Ukrainy, Towarzystwo Naukowe Płockie, Biblioteka Narodowa w Warszawie – Instytut Książki i Czytelnictwa, Biblioteka Śląska w Katowicach, Biblioteka Główna–Pigionium Uniwersytetu Rzeszowskiego, Instytut Pamięci Narodowej w Krakowie, Biblioteka Główna Akademii Pedagogicznej w Krakowie, Biblioteka Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie, Biblioteka Główna Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, Dom Kultury „Podgórze” w Krakowie, Muzeum Marii Konopnickiej w Żarnowcu. Najliczniejsze grupy stanowili badacze z Uniwersytetu Jagiellońskiego, Akademii Pedagogicznej i Akademii Świętokrzyskiej.

Uroczystego otwarcia konferencji w Audytorium im. prof. W. Danka dokonała dyrektor Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa AP w Krakowie, dr hab. Halina Kosętko prof. AP. Powitalne wystąpienia wygłosili dziekan Wydziału Humanistycznego AP, dr hab. Kazimierz Karolczak prof. AP i prorektor ds. nauki AP, prof. dr hab. Tadeusz Budrewicz.

Szeroki wachlarz dyscyplin naukowych zapewnił interdyscyplinarne spojrzenie na problematykę konferencji omawianą przez trzy dni na posiedzeniach plenarnych i w czterech sekcjach:

- 1. Książki i wydawnictwa XIX i XX wieku** (Referaty: prof. zw. dr hab. Hanna Tadeusiewicz – *Józef Chęciński – drukarz i księgarz lwowski XIX/XX w. Przypomnienie pracownika książki*, mgr Ewa Tłuczek – *Zukerkandlowie ze Złoczowa*, mgr Monika Rausz – *Przewodniki po Lwowie i okolicach*, dr Maria Stinia – *Lwowska Biblioteczka Pedagogiczna” – między teorią i praktyką nauczania*, dr Bożena Koredczuk – *Jan Ptaśnik (1876–1930) – krakowski i lwowski historyk książki*, dr Mirosława Bednarzak-Libera – *Rola książki w działalności Towarzystwa Szkoły Ludowej (1891–1918). Szkic do dziejów książki w Krakowie*, prof. dr hab. Henryka Kramarz – *Księgarsko-biblioteczna działalność Towarzystwa im. Piotra Skargi (1908–1939) w okresie międzywojennym*, dr Piotr Lechowski – *Działalność wydawnicza Muzeum Etnograficznego w Krakowie w latach 1911–2001*, dr Karol Sanojca – *Rola lwowskiego Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych w realizacji polityki oświatowej Drugiej Rzeczypospolitej*, dr Maria Pękalska – *Literatura turystyczno-krajoznawcza w repertuarze wydawców lwowskich w dwudziestoleciu międzywojennym*, dr Olga Kołosowska – *Działalność Związku Ukraińskich Pracowników Naukowych Księgozbiorów i Muzeów we*

Lwowie (1930–1939), mgr Małgorzata Ptasieńska – *Z mojej podróży po Bibliotece Kultury. Wydawnictwa książkowe Instytutu Literackiego w latach 1946–1992*, mgr Joanna Gomoliszek – *Pierwsze powojenne wydawnictwa studenckie Uniwersytetu Jagiellońskiego*, dr Barbara Konarska-Pabiniak – *Wydawnictwa lwowskie w zasobach Biblioteki im. Zielińskich w Płocku*, dr Marek Pieczonka – *Działalność firm wydawniczych szkół wyższych Krakowa w roku 2004*).

2. **Biblioteki XIX i XX wieku** (Referaty: dr Beata Lorens – *Księgozbiory bazylikańskich klasztorów męskich we Lwowie w XVIII w.*, doc. Olga Ciwkacz – „*Światowid*” (1875 r.) jako pierwszy katalog zaginionej biblioteki im. W.N. Smagłowskiego w Stanisławowie, ks. dr Stanisław Cieślak – *Nabytki książkowe dla biblioteki Domu Rekolekcyjnego OO. Jezuitów we Lwowie (1913–1926)*, ks. dr Wacław Umiński – *Czasopisma wydawane przez księży misjonarzy w XIX i XX w.*, dr hab. Roman Jaskuła prof. AP – *Biblioteka Galicyjskiego Towarzystwa Gospodarskiego we Lwowie (1846–1918)*, dr Barbara Maresz – *Lwowskie biblioteki i wydawnictwa teatralne w XIX w. I na pocz. XX w.*, dr Kazimierz Adamczyk – *Biblioteki zakładowe, seminaryjne i instytutowe Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie w dwudziestoleciu międzywojennym*, dr Jolanta Dzieniakowska – *Państwowa Biblioteka Pedagogiczna Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego we Lwowie (1926–1939)*, mgr Jadwiga Wielgut-Walczak – *Biblioteka Muzeum Techniczno-Przemysłowego w Krakowie (1868–1950). Zarys dziejów*, mgr Anna Strzebońska – *Galiciana w księgozbiórze Biblioteki Międzynarodowego Centrum Kultury a działalność MCK*, mgr Marta Polańska – *Starodruki w zbiorach magnackiej Biblioteki Potockich w Łańcucie*, mgr Anna Sikora – *Z dyskusji nad kolekcją J.I. Kraszewskiego (biblioteka hr. Branickich w Sucheju Beskidzkiej)*).
3. **Czasopiśmiennictwo XIX i XX wieku** (Referaty: dr hab. Grażyna Gzella prof. UMK – *Redaktorzy lwowskich i krakowskich „pism dla ludu” w XIX w.*, doc. dr Witalij Telwak – *Problematyka ukraińska na łamach „Kwartalnika Historycznego” (okres lwowski)*, dr Barbara Gierszewska – *Życie codzienne lwowian w dwudziestoleciu międzywojennym w świetle kroniki gazetowej*, dr Dobiesław Dudek – *Sportowa prasa Lwowa i Krakowa na tle porównawczym do 1939 r.*, dr Lucyna Kudła – „*Teka*” i „*Promień*” czasopisma młodzieży gimnazjalnej autonomicznej Galicji (1867–1918), dr Andrzej Kaleta – *Tematyka i metody popularyzacji książki na łamach „Przeglądu Powszechnego” w latach 1884–1918*, dr Czesław Michalski – *Krakowsko-lwowskie czasopisma turystyki górskiej*, mgr Bogna Szafranec – „*Galicya*” *Franciszka Bujaka w świetle ówczesnej prasy polskiej*, dr Marek Białokur – „*Przegląd Wszehpolski*” *wobec Czechów i stosunków czesko-polskich w latach 1895–1905*, mgr Piotr Trojanowski – *W kręgu krakowskiego „Przeglądu Artystycznego”*, dr Piotr Borowiec – *Status dziennikarzy w koncercie prasowym „Ilustrowany Kurier Codzienny”*, dr Jerzy Seniów – *Dzienniki krakowskie wobec zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców m. Krakowa po Wielkiej Wojnie (11 XI 1918 – 30 VI 1919)*, dr Ewa Fogelzang-Adler – „*Dziennik Polski*” *wobec zagrożeń niemieckich (1940–1945)*, dr Agnieszka Cieślak – *Lotnicza prasa techniczna we Lwowie (do 1939 r.)*, dr Wła-

dysław Marek Kolasa – *Krakowska prasa katolicka u schyłku XX w.*, mgr Wanda Matras – „Przekrój” *Mariana Eilego*.

4. **Kultura Literacka XIX i XX wieku** (Referaty: Jan Oberbek – *Życie i twórczość muzyczna Jana Nepomucena Bobrowicza*, dr Michał Zięba – *Romantyzm i romantycy polscy na łamach „Ruchu Literackiego” w latach 1874–1878*, dr Jacek Ladorucki – *Książka poetycka w repertuarze prowincjonalnych wydawców galicyjskich na przełomie XIX i XX w.*, dr Tomasz Ratajczak – *Pieśni religijne w galicyjskim obiegu jarmarczno-odpustowym XIX i XX w.*, dr Alina Brzuska-Kępa – *Galicyjskie edycje utworów Marii Konopnickiej*, dr hab. Józef Szocki prof. AP – *Ferdynand Lassalle jako czytelnik książek w świetle lwowskiego wydania dzieła Hermana Onckena pt. „Lassalle”*, mgr Paweł Bukowski – *Kult Marii Konopnickiej w Krakowie i Lwowie w 1910 r. na łamach wybranej prasy*, dr Marian Patelski – *Publicystyka Ireny Pannenkowej – lwowskiej korespondentki „Rzeczypospolitej”*, dr Dariusz Kuźmina – *Stanisław Załęski – pisarz i publicysta krakowski*, dr Adam Bańdo – *Problematyka „dziesiątej muzy” na łamach „Ilustrowanego Kuriera Codziennego” w latach 1918–1939*, mgr Ewa Bogdanowska-Spuła – *Zagadnienia literacko-artystyczne na łamach tygodnika „Światowid” (1924–1939)*, dr Maria Jazowska-Gumulska – *„Dzieci Lwowa” Heleny Zakrzewskiej – dokumentem literackim epoki*, dr Jolanta Chwastyk-Kowalczyk – *Problemy kultury Krakowa i Lwowa na łamach londyńskiego „Dziennika Polskiego” w czasie II wojny światowej*, dr hab. Krzysztof Woźniakowski prof. AP – *Wojenne książeczki Magdaleny Samozwaniec*.

W pierwszym dniu obrad plenarnych swoje referaty wygłosili: prof. dr hab. Anna Aleksiewicz – *Wybrane źródła do dziejów Zakładu Pillerów we Lwowie*, dr hab. Zofia Sokół prof. AŚ – *Lwowskie redaktorki, dziennikarki, publicystki i wydawczynie (1783–1918)*, prof. zw. dr hab. Jerzy Jarowiecki – inicjator i organizator pierwszej konferencji z tego cyklu, która odbyła się 7 i 8 maja 1986 r. – *Krakowski „Dziennik Polski” (1940–1945) na tle konspiracyjnej prasy ugrupowań demokratycznych w okresie okupacji*, dr Artur Znajomski – *Wkład lwowskiego środowiska naukowego w rozwój bibliografii polskiej od połowy XIX w. do 1939 r.*, dr Bronisława Kulka – *Lwowskie i krakowskie biblioteki gimnazjalne w dobie autonomicznej Galicji*, dr Barbara Szornel-Dąbrowska – *Współpraca bibliofilów Krakowa i Lwowa w zakresie rozwoju nauki o książce*, Andrzej Znamirowski – *Motywy lwowskie na ekslibrisach grafików polskich i ukraińskich*. Ekslibrisy można było obejrzeć na wystawie obok Auditorium.

Następne wystąpienia miały już miejsce w sekcjach tematycznych. Organizatorzy zapewnili znakomicie opracowane materiały informacyjne z dokładnym planem wystąpień oraz ich streszczeniami, co bardzo ułatwiało dokonanie wyboru sekcji, w której obradach chciało się uczestniczyć. Ci, którzy brali udział w poprzedniej konferencji, dwa lata wcześniej, otrzymali materiały pokonferencyjne pięknie wydane w opasłym tomie. Po południu goście konferencji wysłuchali minikoncertu gitarowego Jana Oberbeka, prezentującego twórczość muzyczną Nepomucena Bobrowi-

cza. Nieoficjalne kularowe dyskusje przeciągnęły się do późnej nocy na uroczystej kolacji w hotelu „Krakowiak”.

Dnia 17 listopada obrady odbywały się w sekcjach. Ożywione dyskusje trwały do późnego wieczoru. Następnego dnia odbyły się obrady plenarne. Referaty wygłosili: prof. dr hab. Janusz Sowiński – *Rola Zjazdu im. Kochanowskiego w Krakowie w 1884 r. w kształtowaniu zasad edytorstwa faksymilowego w Polsce*, dr Anna Gruca – *Nieprofesjonalni wydawcy indywidualni w Krakowie w dobie autonomii galicyjskiej*, dr hab. Maria Konopka prof. AP – *Księgarnia Polska B. Połonieckiego we Lwowie w dobie autonomii galicyjskiej*, dr Ewa Wójcik – *Księgarstwo lwowskie dwudziestolecia międzywojennego w pamiętnikach i wspomnieniach*, dr Grażyna Wrona – *„Krakowski indeks książek zakazanych” z lat 1932–1939*, Irina Kotłubałatowa – *Kobiety we lwowskim księgarstwie XIX – pocz. XX w.*, dr Mariusz Jakubek – *Prasa Krakowa 1795–1918. Statystyka i typologia*, dr Sylwester Dziki – *Stan badań nad prasą Krakowa i Lwowa w latach 1990–2005*. Następnie przewodniczący poszczególnych sekcji złożyli sprawozdania z ich obrad, podkreślając wysoki poziom merytoryczny wszystkich referatów. Dr hab. Halina Kosętka prof. AP zamknęła konferencję. W imieniu uczestników podziękowania za serdeczną opiekę, gościnność i troskę o to, by czas spędzony na konferencji na trwałe pozostał w naszej pamięci złożyła na ręce Pani Dyrektor Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa prof. dr hab. Hanna Tadeusiewicz.

Wszyscy uczestnicy wyrazili chęć przyjazdu na następne spotkania, co jest najlepszym dowodem na to, że tego typu imprezy naukowe wpisały się w tradycję Akademii Pedagogicznej w Krakowie, są miejscem wymiany doświadczeń oraz że badania problematyki Lwowa i Krakowa XIX i XX wieku są nadal atrakcyjne dla naukowców i czekają na uzupełnienie.